

АНОТАЦІЯ ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фізіологія людини та тварин»

1. Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
(освітньо-професійна програма)
2. Спеціальність: 014 Середня освіта (Хімія)
3. Освітня програма «Середня освіта (Хімія та Біологія)»
4. Рівень вищої освіти першій (бакалаврський)
5. Назва дисципліни: Фізіологія людини та тварин
6. Лектор: Данилків Ольга Миколаївна, доцент кафедри біології та методики її викладання, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.
7. Статус дисципліни: варіативна.
8. Курс, семестр: III курс, 5 семестр.
9. Кількість кредитів: 5. Модулів – 4. Всього 150 академічних годин; лекцій 20 годин, практичних занять 32 годин, самостійної роботи 75 годин, консультацій 23.

10. Попередні умови для вивчення: дисципліни: Дисципліна «Фізіологія людини та тварин» тісно пов'язана з цитологією, гістологією, анатомією, зоологією, біохімією та іншими науками. Вона є варіативною загальнобіологічною дисципліною та відіграє важливу роль в процесі підготовки майбутніх вчителів для проведення та організації науково-дослідної роботи у гуртках, секція МАН тощо. Варіативна навчальна дисципліна «Фізіологія людини та тварин» є базою при вивченні курсів «Антропогенетики з основами медичної генетики», «Вікової фізіології та валеології», «Біофізики» та ряду біологічних дисциплін, а також потрібна для фахівців практичної медицини, ветеринарів.

11. Опис дисципліни (мета, завдання, результати, зміст і структура, форми контролю):

Мета викладання дисципліни: сформувати теоретичні уявлення щодо пізнання закономірностей життєвих функцій людини і тварин; механізму діяльності клітин, органів та систем органів; закономірностей взаємодії організму з зовнішнім середовищем.

Основне завдання вивчення дисципліни: основне завдання курсу полягає в тому, щоб викласти в єдиному комплексі навчальний матеріал, що стосується знання про функції тваринного організму та розкриття їх механізмів.

Завдання вивчення дисципліни:

- **Методичні** – сприяти оволодінню методами наукового пізнання, наукових досліджень у фізіології людини і тварин.
- **Пізнавальні** – надати студентам знання про головні функції тваринного організму та розкриття їх механізмів.
- **Практичні** - закріпити на практиці отримані теоретичні знання з різних розділів фізіології людини та тварин: фізіологія збудливих тканин; механізми скорочення м'язових тканин; сила м'язів; робота м'язів при різних навантаженнях; спинно-мозкові рефлексії людини; дослідження знічного рефлексу; спостереження сліпої плями ока; дослідження слухового аналізатору та функцій вестибулярного апарату; визначення груп крові;

вимірювання тиску крові у людини та ін. Навчити студентів ставити наукову проблему, визначати тему і розробляти схему дослідів.

Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після вивчення навчального курсу за вибором «Фізіологія людини та тварин» студенти повинні **знати**:

- методи досліджень та коротку історію розвитку фізіології людини та тварин;
- основні принципи функціонування фізіологічних процесів життєдіяльності тваринного організму;
- функціонування органів та систем органів;
- як проводити дослідження різних систем та органів організму, що вивчають перебіг фізіологічних процесів;
- як робити висновки, що випливають із поставлених досліджень;
- як самостійно працювати з літературою.

Зміст і структура: курс складається зі вступної частини і 13 тем: Введення у фізіологію; (1) Фізіологія збудливих тканин; (2) Фізіологія руху; (3) Власне фізіологія центральної нервової системи (ЦНС); (4) Фізіологія головного мозку; (5) Фізіологія спинного мозку; (6) Фізіологія вегетативної нервової системи; (7) Фізіологія органів чуття; (8) Фізіологія залоз внутрішньої секреції; (9) Рідкі середовища організму; (10) Фізіологія кровоносної системи; (11) Фізіологія дихання; (12) Фізіологія травлення; (13) Фізіологія виділення.

13. Система оцінювання курсу

Поточний контроль з вивчення дисципліни. «Фізіологія людини та тварин» здійснюється за допомогою контрольних опитувань або шляхом аудиторного тестового контролю з теоретичних питань, написання модульних контрольних робіт (колоквіумів), контрольних робіт, виконання індивідуальних домашніх завдань, завдань самостійної роботи а також за результатами практичного виконання і захисту лабораторних робіт. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і вони не входять до структури практичного заняття. Застосовується об'єктивний (стандартизований) контроль теоретичної та практичної підготовки студентів. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестування, розв'язування ситуаційних задач, проведення лабораторних досліджень і трактування та оцінка їх результатів, контроль практичних навичок.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності та самостійної роботи (у балах) та оцінки модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення лабораторних робіт, вміння вирішувати

конкретні ситуативні задачі, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал.

Підсумковий контроль. З дисципліни «Фізіологія людини та тварин» передбачена у **5 семестрі** така форма семестрового контролю, як **екзамен**, який проводиться згідно розкладу екзаменаційної сесії. Підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни розраховується як сума балів за результатами поточного контролю та самостійної роботи (60 балів) та екзаменаційної оцінки (40 балів) і виставляється за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання для студентів денної форми навчання. Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни за кредитно-трансферною накопичувальною системою (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінки за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно), за шкалою ЄКТС – підсумки семестрового контролю заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем. У випадку отримання менше 60 балів (FX, F в ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

12. Форми організації контролю знань. Оцінювання проводиться за видами навчальної діяльності: ЛК – лекційний контроль з теоретичного лекційного матеріалу; К – колоквиум з теоретичного лекційного матеріалу; СРТ – опанування та захист самостійно вивченого теоретичного матеріалу; РРЗ (ДЗ) – виконання розрахункових робіт та індивідуальних домашніх завдань, ПЗ – підготовка до занять та опанування практичних навичок; МКР – модульна контрольна робота; СБ – середній бал за лабораторні заняття; ІДЗ – виконання і захист індивідуальних завдань.

13. Навчально-методичне забезпечення.

Перелік та зміст навчально-методичного забезпечення вивчення курсу за вибором «Фізіологія людини та тварин» включає в себе:

- конспект або розширений план лекцій з курсу «Фізіологія людини та тварин»;
- тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів;
- завдання для лабораторних робіт та самостійної роботи;
- питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів;

14. Література для вивчення дисципліни.

Основна

1. Казаков В.Н., Леках В.А., Тарапата Н.И. Физиология в задачах: учебное пособие. М: Феникс, 1996. – 409с.
2. Коляденко Г.І. Анатомія людини. Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.
3. Коробков А.В., Чеснокова С.А. Атлас по нормальной физиологии/ Под ред. Н.А. Агаджаняна. – М.: Высш.шк., 1986. – 398с.
4. Кубатько Б.И. Физиология человека и животных. В двух томах – Херсон, 2000.

5. Людина. Навчальний посібник з анатомії та фізіології. Вид. 3—тє; оновлене видання. / Гол. ред. Тоні Сміт; Перекл. з англ. І. Гаврилюк, О. Гаврилюк, У. Галюк та ін. За наук. ред. О.Заячківська, М.Гжегоцький. – Львів: “Бак”, 2000, 2002, 2003. – 240 с.
6. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-ох частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. - Кам’янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2010. – 240с.
7. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник / За ред. І.І. Бобрика. – К.: Вища шк., 2000. – 399 с.
8. Словарь физиологических терминов/ Под ред. О.Г. Газенко. – М.: Наука, 1987. – 446с.
9. Физиология человека. В трех томах. Пер. с англ./Под ред. Р. Шмидта и Г. Тевса. – М.:Мир, 1996.
10. Яновський І.І. , Ужако П.В. Фізіологія людини і тварин. Практикум: Навч. Посібник. – К.: Вища шк., 1991. – 175с.
11. Фізіології людини і тварин: Підручник / Г.М. Чайченко, В.О. Цибенко, В.Д. Сокур,; За ред. В.О. Цибенка. – Вища шк., 2003. – 453с.

Допоміжна

1. Александровская О.В. и др. Цитология, гистология и эмбриология / О.В. Александровская, Т.Н. Радостина, Н.А. Козлов. – М.: Агропромиздат, 1987. – 448с
2. Аносов І.П., Хоматов В.Х. Анатомія людини у схемах: Навч. наоч. посіб. – К.: Вища шк., 2002. – 191 с.
3. Блум Ф., Лейзерсон А., Хофстедтер Л. Мозг, разум и поведение: Пер.с англ.. – М.: Мир, 1988. – 248 с.
4. Гальперин С.И. Физиология человека и животных. – Учеб. пособие для ун-тов и пед. ин-тов. М.: “Высшая школа”. 1977. – 653 с.
5. Трускавецький Є.С. Цитологія: Підручник/ Трускавецький Є.С. – К.: Вища шк., 2004. – 254 с.
6. Трускавецький Є.С., Мельниченко Р.К. Гістологія з основами ембріології: Підручник/ Трускавецький Є.С., Мельниченко Р.К. – К.: Вища шк., 2005. – 327 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.booksmed.com/fiziologiya/> BOOKS Med. Медицинская библиотека.
2. <http://www.twirpx.com/file/> Чайченко Г.М., Цибенко В.О., Сокур В.Д. Фізіологія людини і тварин.
3. <http://bookwu.net/> book fiziologiya.